

ŽIVOTNÍ SITUACE OSAMĚLÝCH MATEK

FHS UK 2016

Předložená práce má velmi zajímavé téma, kterým je prožívání situace osamělého rodičovství, a to především na pozadí plnění funkcí rodiny (s akcentem na výchovu dětí) a sebepojetí. Volba tématu je adekvátně argumentována a její relevance v rámci sociálních věd je jasná. Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou.

Teoretická část má do značné míry i sociologický přesah, dílčí témata jsou prezentována i prostřednictvím sociodemografických aspektů. Autorka se v této části snaží zprostředkovat plastický pohled na současné pojetí rodiny, mimo výše zmíněných aspektů je zde velký prostor dán funkcím, které má rodina plnit. Domnívám se, že se autorce povedlo dobře komparovat plnění těchto funkcí rodinou úplnou vs. neúplnou (zde konkrétně v podobě osamělého rodičovství). Nechybí ani přehled studií, které se zabývaly tím, jak tyto situace osamělé matky prožívají a jaká rizika z nich plynou. Autorka dále navazuje dalšími psychologickými aspekty osamělého rodičovství, především co se týče sebepojetí těchto matek, naplňování potřeb a zvládnání stresu. Připomínky mám pouze ke kapitole 3.2, která pojednává o vývojových obdobích a rodičovství – zde je prezentován Eriksonův model životních stadií (příčemž sám Erikson zde není citován) a domnívám se, že nedošlo ke správnému pochopení tohoto modelu – tvrzení, že pokud se někdo stane v mladé dospělosti osamělou matkou, může vyvolat pocity osamělosti (s odkazem na vývojový úkol „intimita vs. osamělost“), je mylnou interpretací Eriksonovy teorie.

Cíl vlastního výzkumu vychází z poznatků několika tuzemských i zahraničních studií, které poukazují na těžkosti osamělých matek v oblasti financí, výchovy dětí, vnímání vlastní identity, vztahů a plnění funkcí rodiny. Autorka tedy cílí na prozkoumání subjektivního prožívání role osamělé matky. Zcela logicky volí kvalitativní strategii a použití polostrukturovaného rozhovoru pro sběr dat. Okruhy otázek jsou zvoleny vhodně, autorka zde neopominula zahrnout také roli sociálního okolí, které může zvládnání osamělého rodičovství ovlivňovat oběma směry (coby významného zdroje podpory na jedné straně i kritických soudců na straně druhé). Zkoumaný vzorek žen je poměrně heterogenní, sestává z celkem 10 žen s dětmi různého věku a také různou délkou „kariéry“ osamělého rodiče. Tato heterogenita nabízí celou řadu podnětů pro další bádání – např. proměny zvládnání situace v určitém časovém horizontu (což částečně zaznělo ve výpovědích informátorek), souvislost zvládnání a počtu či věku dětí, finanční podpory otce dítěte apod. Prostřednictvím otevřeného kódování autorka dospěla k celkem 7 kategoriím. Je patrné, že si na rozhovorech dala záležet, výpovědi jdou do dostatečné hloubky, což usnadňuje interpretaci získaných dat. V kapitole Diskuze autorka výsledky přehledně shrnuje a porovnává s výstupy studií podobného zaměření. U obhajoby by mohlo zaznít, zda a případně v čem autorka očekávala rozdíly oproti těmto studiím. Praktická část je podle mého názoru velmi dobře zvládnutá a nemám k ní zásadnějších připomínek. Po formální stránce má práce ještě jisté rezervy (formátování a především citační práce), práci by také bylo ku prospěchu zařadit více zahraničních studií.

Práci považuji za zdařilou, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně – velmi dobře**.

V Praze dne 31.5.2016

Mgr. Eva Richterová